

TEŽAVE KS STADION

Dvorana, kdo te bo plačal?

Neurejenost financiranja krajevnih skupnosti v Ljubljani, ki dopušča, da odhaja denar iz občinskih proračunov, namenjen predvsem za delovanje delegatskega sistema in krajevne samouprave, v vzdrževanje in v zidove bolj ali manj razkošnih prostorov krajevnih skupnosti, je ob koncu lanskega leta izbila sodo dno tudi za Bežigradom. Krajevna skupnost Stadion, ki se že nekaj let bolj ali manj uspešno ubada z vzdrževanjem dela družbenega doma Stadion na Staničevi ulici 41., predvsem njegove dvorane, je v lanskem letu »pridelala« za skoraj 150 starih milijonov dinarjev izgube. Če jim v kratkem manjkajočega denarja ne bo uspelo dobiti, bo izguba prikazana tudi v zaključnem računu, zaposleni v krajevni skupnosti pa bodo prejeli zamrznjene osebne dohodke.

Gradnja družbenega doma je bila leta 1972 zaupana v vodenje aktivistom takratne krajeve skupnosti Stadion, ki so se na začetku nadejali, da bodo z domom pridobili možnost delovanja v krajevni samoupravi ter na kulturnem področju. Zaradi pomanjkanja denarja, se je ob dograditvi namembnosti doma prvokrat spremenila. Glasbena šola in knjižnica se v novi dom nista vselili, pač pa so v njem našle mesto krajevna skupnost Stadion in družbenopolitične organizacije bežigradske občine. Slednje so se iz doma preselile, ko je bil zgrajen novi Družbeni center Bežigrad na Linhartovi cesti. Tako si danes deli dom devet uporabnikov: Astra, Krajevna skupnost Stadion, Krajevna skupnost Triglav, Varnost, Zveza telesnokulturnih organizacij občine, Smučarsko društvo Novinar, Samopravna interesna telesnokulturna skupnost občine, Godba Bežigrad in AK Olimpija. Ko so se iz doma preselile občinske družbenopolitične organizacije, je upravljanje družbenega doma prevzela krajevna skupnost Stadion. Ustanovljen je bil tudi svet uporabnikov, ki sprejema zaključke v zvezi s poslovanjem, vzdrževanjem doma ter administrativnim in finančnim poslovanjem.

»Vse bi se šlo, če se ne bi, z delitvijo nekdanje krajeve skupnosti Stadion na tri nove: Stadion, Triglav in Koroški partizani začeli razhajati tudi finančni interesi novih treh krajevnih samouprav,« sta v pogovoru med drugim pojasnila Bruno Rainer, predsednik sveta KS Stadion, in France Augustin, tajnik krajeve skupnosti. Ob delitvi krajevnih skupnosti se sredstva, ki jih je prej dobi-

vala nekdanja KS Stadion niso povečala, ampak so se nasprotno razdelila na tri dele. Stroški družbenega doma pa so ostali (največ na plečih KS Stadion), še več, z leti so celo naraščali. Ker novo ustanovljeni krajevni skupnosti, ki obsegata sicer sosednji območji, nista imeli zagotovljenih prostorov, sta KS Triglav in KS Koroški partizani, lahko še naprej uporabljali za svoje delovanje družbeni dom Stadion. Seveda s pogojem, da so tri krajevne skupnosti enakovredno razdelile tudi račun za vzdrževanje prostorov v domu. Največji strošek je in še vedno predstavlja predvsem velika in sodobna dvorana, ki pa, odkar so se iz hiše odselile družbenopolitične organizacije občine, ne služi več tolikokrat svojemu namenu, kot bi glede na svoje možnosti in stroške morala.

»Potapljaajoč ladjo« je najprej zapustila krajevna skupnost Triglav, ki se je odločila, da tako drage dvorane ne bo več uporabljala niti jo plačevala. Svoje prostore pa je KS Triglav v domu obdržala. Kmalu je s podobno odločitvijo presenetila tudi KS Koroški partizani, ki se je iz doma v celoti izselila. Slednja krajevna skupnost tudi zahteva, naj se prodaja njen idealni delež v Družbenem domu, iztržek pa naj bi namenili za izgradnjo novih prostorov v njihovih krajevni skupnosti. Naj po enaki logiki zapremo vrata naše krajeve skupnosti tudi sami, prodamo vse skupaj in se preselimo v ceno staro vilo ali celo barako, se sprašujejo na KS Stadion. Kje je širši družbeni interes, ki smo ga zagovarjali pred leti, češ da so primerni prostori tudi temeljni pogoj za dobro delovanje delegatskega sistema in krajevne samouprave. In nenazadnje, kje je interes krajanov, ki so dom zgradili, zdaj pa služi vsemu drugemu, samo njim ne!

Krajevna skupnost Stadion, ki na problem opozarja že vrsto let in ki, kot pravijo njeni predstavniki, ropota na vseh mogočih koncih, je vse do zdaj uspevala sama pokrivati vse stroške poslovanja Družbenega doma in prostora, ki pravzaprav pripadajo trem KS. Tako vlagajo ves denar, tako proračunski delež za delovanje delegatskega sistema, kot iztržek od oddajanja dvorane in najemnine za gostinski lokal, spet nazaj za vzdrževanje stavbe. Sredstva za delovanje delegatskega sistema pa pojedjo zidovi! Zato so na KS Stadion vse bolj in to upravičeno zaskrbljeni. Bo povezovanje (sklepanje samoupravnih sporazumov) z organizacijami združenega dela na tem področju, kot je predlagala občina, prineslo ustrezne in predvsem hitre sadove? Zaradi nezaupanja in napetega razpoloženja med krajin, pa tudi zaradi lepe, a drage in neizkoriščene dvorane, je nujno, da se stvari uredijo in ne bi bilo napak, če bi se enkrat za vselej – v vsej Ljubljani.

VIDA PETROVČIČ

CIRIL BURICA IZ OBRTNEGA ZDRUŽENJA

»Na inovatorje med obrtniki smo premalo pozorni«

Kljub temu, da imajo na bežigradski upravi za družbene prihodke prešteti 1.343 obrtnikov v naši občini (1.008 rednih in 335 s postransko dejavnostjo), je občinski izvršni svet pred kratkim opredelil vse dejavnosti iz obrtnega zakona za deficitarne, razen bistriških okrepčevalnic v sklopu gostinske dejavnosti in prevoza blaga ter taksijev v sklopu avtoprevoznništva. Zanje, še posebej pa za začetnike, bodo letos začele veljati številne olajšave. Teh bodo deležni, a samo za eno leto, tudi nosilci samostojnega osebnega dela, ki bodo zaposlovali nove delavce. Za Bežigradom 357 obrtnikov zaposluje 861 delavcev, ki so se la- ni organizirali tudi v sklopu svojega odbora pri občinskem sindikalnem svetu.

Skladno s svojimi pristojnostmi bo občinska skupščina na zasedanju 4. februarja, z odlokom določila tudi, kdaj lahko občani sprejemajo goste na prenočevanje in hrano v svojih zasebnih gospodinjstvih in kmečkih gospodarstvih, dovolila bo, da se lahko prodaja na drobno in v premičnih objektih opravlja na celotnem območju občine, da lahko samostojno obrtnik zaposli tudi več kot sedem delavcev, a največ deset – če poslovni prostor temu ustreza, ter da se kot postranski poklic (popoldansko obrt) ne smejo opravljati le: gostinska dejavnost (razen sprejemanja gostov na prenočevanje v zasebnih gospodinjstvih z nudenjem zajtrka), javni prevoz oseb in stvari ter prodaja na drobno. Se torej bežigradskim obrtnikom, ki so lani prispevali 22 odstotkov občinskega proračuna, obetajo lepši časi?

CIRIL BURICA, predsednik izvršnega odbora bežigradskega obrtnega združenja, je odgovoril pritrdilno. V zadnjih dveh letih je steklo smelo sodelovanje med občinsko upra-

vo in obrtnim združenjem. Plodovi so že tu. Konec aprila letos se bodo začela gradbena dela pri zidavi dvanajstih obrtnih delavnic v industrijski coni BP – 10 na Črnučah. Za sodobne obratovalnice, ki bodo ponudile tudi nova delovna mesta ter, zaradi bližine industrijskih obratov, tudi več možnosti za kooperantske posle, vlada še vedno veliko zanimanje. Možnosti, da bodo

polet predvidenih elektro in kovinarskih dejavnosti in obdelave plastičnih mas zrasle še nove delavnice, je precej. Predvidoma bo vsak obrtnik v tej novi coni povečal proizvodnjo za približno 40 odstotkov. Med njimi bo zavrtel svoje stroje tudi Ciril Burica.

Bežigradsko obrtno združenje, ki bo praznovalo letos desetletnico, si močno prizadeva, da bi v svoje vrste pridobili nove člane in predvsem usposobil čimveč mladih obrtnikov, začetnikov, da bi jim posel čimbolje stekel. Poleg tega nudijo nosilec obrti tudi pravne nasvete in knjigovodske usluge. Prav zaradi tako široke dejavnosti bodo letos k ostoječim dokupili še za približno 70 kvadratnih metrov prostorov v sosednji stolpnici, prav tako na Reboljevi ulici. Začetnikov obrtnikov pa je kljub temu, kot je dejal Ciril Burica, bolj malo. Ljudje se v

tem težkem gospodarskem položaju težko odločijo prevzeti na svoja pleča breme samostojnega osebnega dela. Resda so bančna posojila ugodna, toda kdo jih bo vračal, če posel ne bo stekel? Poleg tega jim delo omejujejo tudi druge nelogičnosti. Ena med njimi je ta, da za plačila v združenem delu velja obvezni 15 dnevni rok, v katerem jih je treba poravnati, plačila obrtnikom pa lahko kasni, saj jih obvezuje le člen v pogodbi, te se pa velikokrat naročnik iz gospodarstva ne drži. Poleg tega mora v družbenem sektorju za zamude pri plačevanju vsak odšteti 73 odstotne obresti, obrtnik jih seveda nima pravice izterjati. Kaj pa to pomeni pri današnji inflaciji, si lahko predstavljate. Kljub temu bi združeno delo krvavo potrebovalo še več obrtnikov, predvsem kooperantov, da ne bi bilo treba uvažati vsake malenkosti.

Ciril Burica, ki se ukvarja s strojnoključavničarsko obrtjo, je kooperant Iskrinih tozov že petnajst let. Zadnje čase pa skuša uveljaviti svoje izdelke in polizdelke tudi s prodajo po trgovinah. Skrivnost tako dolgega sodelovanja je, kot je dejal, v točnih dobavnih rokih ter kakovosti in ceni izdelkov. Tudi sam ima zaposlene štiri delavce in nekateri med njimi rastejo z obratovalnico že od samega začetka. Norme nima, ker je tehnologija takšna, da sama sili k hitremu dokončanju izdelka. In kaj bi priporočil obrtniku, ki bi želel na novo odpreti obrt? »Naj si izbere dejavnost, ki tehnološko ni zahtevna in ki je hitro plačana,« meni Ciril Burica. »Čeprav namreč v planih in v javnosti vse bolj poudarjamo razvoj tehnološko zahtevnejših enot drobnega gospodarstva, smo na prave inovatorje med obrtniki premalo pozorni!«

VIDA PETROVČIČ

Kanalizacija tudi v Tomačevem

Črne hiše bo treba legalizirati

Krajevna skupnost Tomačevo je po svoji raznoliki strukturi prebivalstva in po težavah gotovo najbolj pestra za Bežigradom. Zato je tudi pogovor s Janezom Mostekom, predsednikom krajeve konference socialistične zveze, in Ivanom Peterletom, predsednikom krajeve komisije za socialno skrbstvo in zdravstveno varstvo, hitro stekel. In kaj je novega v Tomačevem? Trenutno je najbolj aktualno napeljevanje primarnega voda kanalizacije. Hkati pa bodo v rove položili tudi cevi za bodočo napeljavo telefonskega omrežja, urejena bo razsvetljava in kraj v celoti, vse to v naslednjih dveh letih. Sprenevedali pa bi se, če ne bi omenili, da so še vedno zlovesča rakasta rana Tomačevega barake.

Socialna komisija se zato otepa s svojevrstnimi težavami prav pri navezovanju pristnejših stikov s prebivalci barak. Marsikateri družini so že priskrbeli socialno pomoč, seveda pa takšna oblika pomoči ni in ne more biti končna rešitev zanje. Barake, predvsem pa ljudje v njih, ostajajo jedro problemov, pa naj gre za nečisto okolje ali za številne neplačane račune. »Čeprav smo del Ljubljane, torej mesta – imamo namreč le še okoli deset »čistih« kmetov – v ureditev Tomačevega v zadnjih dveh desetletjih ni bilo vloženega veliko napa,« je med drugim dejal Janez Mostek.

Izpada je tudi gradnja vrtca za 120 otrok iz sredstev tretjega ljubljanskega samoprispevka, čeprav bi ga, po rezultatih ankete med prebivalci, potrebovali. Krajani morajo kar 240 svojih otrok voziti v varstvo v oddaljene vrtce. Že več kot pol leta je zaradi boleznih odsoten tudi tajnik krajeve skupnosti, kar je močno oviralo samoupravno, delegatsko ter družbenopolitič-

no delo v krajevni skupnosti. Breme številnih opravil, predvsem pa priprav na delegatske volitve, je ostalo na plečih pešice zagnanih prostovoljcev, ki so po odcepitvi jarkskega stanovanjskega naselja v moščansko občino sploh še ostali v krajevni skupnosti. Kljub temu so v krajevni skupnosti Tomačevo opravili priprave na letošnje delegatske volitve in evidentirali zadostno število bodočih nosilcev delegatskih dolžnosti. Nov polet pri delu pa jim nudi predvsem misel na komunalno urejen kraj in na nove telefone, ki bodo menda zazvonili v naslednjih dveh letih.

Podrobnejše podatke o napeljavi in izgradnji kanalizacijskega omrežja na Tomačevem, ki se je pričela lanske jesen, pa smo poiskali pri Borisu Andreeju, pomočniku predsednika občinskega komiteja za ubranizem, za področje komunalnih in stanovanjskih zadev. Novelizacija odluka o varovanju okolja zahteva tudi zavarovanje podatnice. Zato bo do leta 1988 napeljana kanalizacija v Tomačevo. Primarni vod Snerberje–Tomačevo bo predvidoma zgrajen v letošnjem letu, zatem pa bodo speljani sekundarni vodi po cestah in priključki k približno petdesetimi hišam. Sredstva za izgradnjo kanalizacije so že zagotovljena v planu Komunalne skupnosti ljubljanskih občin za naslednje srednjeročno obdobje. Kljub temu pa spremlja to zidavo, kot nam je povedal Boris Andree, kopica težav. Gre namreč za različne tipe lastnikov hiš. Nekateri so staroselci, ki bodo oproščeni plačila kanalizacijske napeljave, drugi so črnograditelji, tretji so postavili hiše na nezadljivih zemlji, nekateri pa celo na občinski. Po črki zakona bi morali seveda veliko hiš porušiti. Po številnih usklajevanjih

med pristojnimi na mestni ravni pa je prevladalo mnenje, da rušenja ne bo, (gre le za zidane hiše in ne za barake), objekte pa bo treba usposobiti tako, da bodo čimmanj nevarni za okolje in za ljubljansko pitno vodo.

Tu pa se veriga šele začne zapletati. Na kanalizacijsko omrežje je namreč moč priključiti le legalno postavljeno hišo, zato bo treba vse črne gradnje legalizirati. V krajevni skupnosti: so zato poleg gradbenega odbora za izgradnjo kanalizacijskega omrežja ustanovili tudi odbor za legalizacijo objektov. Črnograditelji bodo morali najprej pridobiti zemljišče. Vse to pa ne pomeni, kot je posebej poudaril Boris Andree, da se bo na nezadljivih zemlji v prihodnje lahko zidalo. Legalizacija obstoječih objektov ne bo dovoljevala nove zidave! Poleg tega lastniki hiš, ki ležijo na zemlji II. kategorije – na kakovostni zemlji – zaradi tega ne bodo plačali niti dinarja več kot ostali ljubljanci, ki živijo na »slabši« zemljiščih.

Stekla je tudi akcija pri stanovanjsko komunalni banki Gospodarske banke Ljubljana, da bi lahko posamezniki tudi za izgradnjo komunalne infrastrukture najemali posojila. Občane bo treba, kot je dejal Boris Andree, finančno usposobiti – tudi črnograditelji, ki posojil sicer ne morejo najemati. Zato so v Tomačevem ustanovili zadruge za izgradnjo komunalne infrastrukture, preko zadruge pa bo lažje steklo tudi kreditiranje.

Vse, kar smo napisali do zdaj, pa velja zgolj za zidane hiše, barake bodo na občini, kot nam je zagotovil Boris Andree, še naprej vztrajno podirali. Prvi korak v tej smeri je tudi novost, da morajo prebivalci barak, ki jim njihove delovne organizacije pri- skrbijo stanovanje, po ključu priti na občino.

VIDA PETROVČIČ

SOZD ASTRA

Štiri nove delovne organizacije

V sestavljeno organizacijo združenega dela Astra je koncem lanskega leta vstopilo več novih delovnih organizacij. To so: Engineering iz Kranja, KIG iz Iga, KIP iz Ljubljane in Dubrovka iz Dubrovnika. SOZD Astra je zdaj močnejši za več kot 600 novih delavcev in seveda za več zanimivih programov kot so: projektiranje in izdelava čistilnih naprav za industrijske odpadke, za površinsko obdelavo kovin, za produkcijo kovinske opreme in pohištva, za produkcijo barv in lakov ter za montažna in proizvodna dela v gradbeništvu. Na vseh referendumih so se delavci naštetih proizvodnih DO v največji večini odločili za vstop v višjo obliko združenega dela, ker v taki vidijo večjo jamstvo za svoj nadaljnji razvoj.

V Astri pa seveda načrtujejo znaten porast medsebojnih blagovnih tokov novopriključenih s tistimi, ki so v sozdu že dlje in ki si tudi žele razširitve svojih programov. Vključevanja s tem seveda še ni konec, saj tudi v letošnjem letu

načrtujejo okrepitev na drugih področjih, ki jih zdaj še ni bilo v Astri. Na videz izredno heterogena organizacija pa je med seboj organsko dobro povezana. DO Veletrgovina, Zunanja trgovina, Maloprodaja (po novem Blagovni center) vršijo v sozdu pomembno vlogo analiziranja in oskrbovanja trga ter seveda tudi lastnih proizvodnih delovnih organizacij. Z močno prisotnostjo na vseh jugo-trgih preko predstavništva in skladišč si Astra v močni konkurenci zagotavlja plasman. Kljub pomenu prometnih – trgovinskih organizacij pa SOZD vedno bolj postaja proizvodno-trgovski. Delež proizvodnje vse bolj raste in trgovina postaja nujen, a vedno bolj funkcionalen in obenem sekundaren del organizacije.

V sozdu Astra so si letos zadali veliko načrtov, ki jih žele uresničiti. Poleg stalnega jačanja sozda bo namreč potrebno v več proizvodnih DO zamenjati del že precej izstrošene opreme. Predlanskim so v Ste-

klarni Hrpelje spustili v obratovanje veliko peč za taljenje stekla, lani so delno modernizirali Tovarnocementa v Umagu, kjer dela še tečejo, kajti dragi mazut naj bi zamenjali s cenejšim in lažje dosegljivim premogom. V jeseniškem IPI-ju so te dni končali dela na razširitvi poslovnih in proizvodnih prostorov. V novo vključenem Engineeringu iz Kranja načrtujejo za letos povečanje proizvodnih prostorov, nakup dveh kamionov in povečanje prostorov za projektantski biro. V storitvenih DO: ARS in Elektronski center načrtujejo nakup več kamionov in novega računalnika, ki naj bi opravljal dela za vse ali vsaj za del DO celotnega sozda na področju AOP. V DO Veletrgovina trenutno modernizirajo skladišče kemikalij in opremo. V Blagovnicah so pred nekaj tedni slovesno odprli novo adaptirano pritličje. V DO TOK (Tovarna organskih kislin) iz Ilirske Bistrice bi radi prav tako modernizirali in razširili zmogljivosti na področju galvanskih preparatov in drugih kemikalij. DO Zunanja trgovina ima v načrtu povečanje poslovnih prostorov. In še bi lahko naštevali. Načrti so smeli. V Astri upajo, da jih bodo uresnili, predvsem ker letos praznujejo 35 let obstoja!

B. P.